C/2024/4658

2024.8.9.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye

A dróngyártási ágazat: esettanulmány az európai stratégiai autonómia fokozására irányuló különböző szakpolitikák eredményeinek értékelésére egy stratégiai ágazatban

(saját kezdeményezésű vélemény)

(C/2024/4658)

Előadó: **Panagiotis GKOFAS**

Társelőadó: **Patrice François CHAZERAND**

Tanácsadók:	Dimitris BIMPAS (a III. Csoporthoz tartozó előadó felkérésére) Bastien MANCINI (a 1. kategóriához tartozó társelőadó felkérésére)
Közgyűlési határozat:	2023. 1. 25.
Jogalap:	eljárási szabályzat 52. cikk (2) bekezdés
Illetékes szakbizottság:	Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága
Elfogadás a szekcióülésen:	2024. 5. 15.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2024. 5. 30.
Plenáris ülésszak száma:	588.
A szavazás eredménye: (mellette/ ellene/tartózkodott)	197/0/4

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Mivel manapság korábban sosem látott mértékben használnak drónokat konfliktusokban, sürgősen tovább kell fejleszteni egy olyan egységes európai iparpolitikát, amely magában foglalja a kollektív innovációt, a partnerséget és a kulcsfontosságú ipari ágazatok megfelelő szabályozását. Mindezek fényében – az érintetteket bevonva – a kormányoknak és az egyes iparágaknak célzottan együtt kell működniük, hogy biztosítani lehessen az EU globális vezető szerepét.

1.2. Európa kritikus függetlenségéhez elengedhetetlen, hogy a kiváló minőségű/nagy kapacitású drónok belföldi gyártásának támogatása érdekében összekapcsolják az európai drónstratégiát az európai védelmi ipari stratégiával, valamint integrálják az európai védelmi technológiai és ipari bázist (EDTIB).

1.3. A harcmezők (Ukrajna, Közel-Kelet) közelmúltbeli fejleményei azt mutatják, hogy alkotóelemeik, szoftvereik és támogató hálózataik optimális és strukturált integrációja révén a drónok kulcsfontosságú szerepet játszhatnak.

1.4. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) a stratégiai autonómia fokozása, a nemzetbiztonság támogatása és a gazdasági növekedés fellendítése érdekében továbbra is támogatja a hatékonyabb együttműködést és innovációt, valamint az olyan jogszabályok előmozdítását, mint például a mesterséges intelligenciáról és a csipekről szóló jogszabály.

1.5. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a katonai és a polgári kutatás-fejlesztés közötti koherencia iránti igény csak akkor fog növekedni, ha a drónok esetében növekszik az automatizálás, a gépi tanulás és a mesterséges intelligencia használata. Ahogy a Drone Leaders' Group jelentése is rámutat, több technológiai és adminisztratív kapcsolatra van szükség a különböző ágazatok között. Ez azonban nem mehet a polgári és a katonai technológiák területén a K+F-re rendelkezésre álló források rovására. Az EGSZB olyan harmonizációs pályát támogat, amely a hatékonyságot és a kompatibilitást is fokozva egyszerűsíteni kívánja a kettős felhasználású alkalmazások fejlesztését.

1.6. Az európai stratégiai dróntechnológiai ütemterv elengedhetetlen a kritikus fontosságú dróntechnológiákhoz és a kettős felhasználású drónrendszerekhez, amelyek valószínűleg strukturált megközelítést biztosítanak a dróntechnológia fejlesztéséhez.

1.7. Alaposan meg kell fontolni a dróngyártásba, valamint az ellátási és értékláncok integrálásába irányuló potenciális beruházások pénzügyi támogatását. Az EGSZB megjegyzi, hogy az európai drónpiac főként kkv-kból áll, amelyek igénylik a közbeszerzések folyamatos áramlása, valamint a kutatás-fejlesztés támogatására szolgáló, egyedi, testreszabott finanszírozási rendszerek által megteremtett biztonságot. A rugalmasabb versenypolitikának hozzá kell járulnia ahhoz, hogy szélesebb körű legyen a hozzáférés az állami támogatási programokhoz.

1.8. A 2.0 drónstratégia végrehajtásának előmozdítása érdekében számos intézkedést javasolunk:

— még ha vannak is hiányosságok a végrehajtás terén, az U-Space rendelet alapvető fontosságú a pilóta nélküli légijármű-rendszerek üzemeltetői számára. Nagy szükség van ezen új rendeletek közös értelmezésére,

— az Uniónak aktívabb szerepet kell vállalnia globális szinten, különösen a tanúsítási eljárások kapcsán,

— elengedhetetlen az innovatív légi mobilitási műveletek társadalmi elfogadottsága: az uniós támogatás megerősítheti az egész légi közlekedési ökoszisztémát, hozzájárulva annak növekedéséhez és fenntarthatóságához.

1.9. A konkrét stratégiának figyelembe kell vennie továbbá a polgári védelem, az egészségügyi ellátás, az éghajlatváltozás hatásai és a mezőgazdasági, szállítási és logisztikai ágazat versenyképessége terén a közelmúltban elért eredményeket és az e területeken felmerült igényeket.

1.10. Az EGSZB támogatja az állami és magánszektorbeli érdekelt felek minden olyan központi és regionális szintű kezdeményezését, amely a drónhasználattal kapcsolatos képzés és oktatás fejlesztésére, valamint a drónok és szolgáltatásaik felelős és biztonságos használata kultúrájának megteremtésére irányul, ami növelni fogja a lakosság bizalmát és tudatosságát.

1.11. Az EU-nak fel kell készülnie arra is, hogy konszolidált stratégiát dolgozzon ki egy közös drónelhárítási ernyő kialakítására, hogy szembe tudjon nézni a hibrid fenyegetésekhez, a terrorista tevékenységekhez, a más államok által elkövetett agresszióhoz, sőt akár a polgári szintű visszaélésekhez kapcsolódó többszörös kockázatokkal.

2. **A vélemény háttere, a tárgyalt jogalkotási javaslat áttekintése**

2.1. Bár képesek a szárazföldön és a víz alatt közlekedni, az ebben a véleményben vizsgált drónok olyan, minden időjárási körülmény között működőképes, többcélú, viszonylag alacsony költségű, pilóta nélküli repülőgépeknek tekinthetők, amelyek képesek mindenféle hálózatot felügyelni, fenntartani és hatékonyan üzemeltetni, lehetővé tenni a precíziós gazdálkodást, biztosítani a gyors, mindenütt elérhető házhoz szállítást, ellenséges környezetben mentési műveleteket végrehajtani stb. A különféle élvonalbeli technológiákat – az alacsony késleltetési idejű vezeték nélküli kapcsolatot, a könnyű kompozit anyagokat, a nagy teljesítményű elektromos motorokat, a mesterséges intelligencián alapuló vezérlőket stb. – kihasználva fejlődnek.

2.2. A 2022. évi 2.0 európai drónstratégia prioritásként kezeli a biztonságos és hatékony drónökoszisztéma kialakítását. Az európai gazdasági biztonsági stratégiáról szóló, 2023. júniusi európai bizottsági közös közlemény ([1]) az EU ipari kapacitásának fejlesztésére, az uniós versenyképesség javítására, valamint a kritikus és stratégiai területeken a gazdasági függetlenség fokozására összpontosítva javaslatot tett a gazdasági biztonság közös keretére.

2019 óta az Unióban az (EU) 2019/947 és az (EU) 2019/945 rendelettel összhangban üzemeltetik a drónokat. A biztonságot szem előtt tartva 2020-ban három, U-space-re vonatkozó végrehajtási rendeletet fogadtak el a drónokhoz kapcsolódó légiforgalmi szolgáltatási rendszer kezelése céljából.

([1]) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_23_3358.

2.3. Az EGSZB megjegyzi, hogy bár az elmúlt 30 évben használtak drónokat védelmi célokra, hiányoznak az európai katonai drónképességek, miközben az olcsó, már egyfajta árucikként kezelt, pilóta nélküli légi járművek sikeresen felveszik a harcot az élvonalbeli technológiát képviselő drága rakétákkal Ukrajnában és a Közel-Keleten. A 2024 márciusában elfogadott európai védelmi ipari stratégia kiemeli, hogy az EU jelentős konfliktusokkal szembeni védelmi felkészültségének kulcsfontosságú elemeként határozható meg az, hogy fokozzuk a drónok gyors elterjesztésére és tömeges gyártásának megvalósítására irányuló kapacitást. Annak ellenére, hogy az Európai Bizottság dicséretes eltökéltséggel törekszik kiaknázni a polgári, a védelmi és az űripar közötti szinergiákat, nehéz betörni a gyakran nemzeti előjogként kezelt területekre. Mindazonáltal ez a legkritikusabb tényező az európai drónökoszisztéma versenyképességének és az Unió védelmi képességeinek sikere szempontjából. A heves konfliktusok fokozódásával ugyanis az Uniónak nem marad más választása, minthogy az Európai Bizottság felkérje a tagállamok fegyveres erőit, hogy a közpénzek megfelelő felhasználásával összhangban európai beszállítóktól szerezzenek be olyan költséghatékony, magas színvonalú védelmi felszereléseket és képességeket, amelyek igazodnak új stratégiai környezetünkhöz. Ez az életképes európai védelmi ipar előmozdításának elengedhetetlen feltétele és sürgető követelménye.

2.4. A drónok eredendő költséghatékonysága miatt az EGSZB határozottan azt javasolja, hogy a drónágazatot tekintsék a testreszabott állami támogatás kísérleti modelljének. Jelenleg az Európa-szerte szétszórtan elhelyezkedő kis, de rendkívül innovatív és kifinomult szereplők élénk ökoszisztémája a megfelelő piaci méret hiánya miatt főként külföldről szerzi be a kulcsfontosságú alkatrészeket. Ezenkívül a dróngyártásban két, gyökeres változást előidéző fejlemény figyelhető meg: a pilóta nélküli járművek kiváltják a fedélzeti munkaerőt, mivel a mesterséges intelligencia növeli teljesítményüket, valamint a harcitechnika széles körű áruba bocsátása csökkenti a hatékony fegyverrendszerek árát. Az Uniónak a globális versenyképességének fellendítése érdekében segítenie kell az európai ipart abban, hogy meglovagolja e hatalmas kettős hullámot: polgári és katonai szempontból egyaránt Európa jövője forog kockán. A drónokkal jól leteszthető majd a közös uniós beszerzés, amely eddig gyengén haladt. A határokon átnyúló, tökéletes koordináció segít majd abban, hogy a drónpiacot teljeskörűen integrálni lehessen az egységes piacba. Az EGSZB azt ajánlja, hogy amennyiben túl ambiciózusnak bizonyul ez a célkitűzés, az Európai Bizottság – az állandó strukturált együttműködés szellemében – támogassa tettre kész országokból alakuló koalíciók („coalitions of the willing") létrejöttét. Mindez ugyanis azt eredményezheti, hogy megszületik a „drónok egyfajta Airbus-a". Akkoriban, a 70-es években is riasztó volt a helyzet, viszont valóban inspiráló eredmény született. Ki kell zárni azokat a jelentkezőket, akik elutasítják a zöld hatékonyságot, a klímasemlegességet, valamint a munkaügyi jogszabályok és a demokratikus értékek tiszteletben tartását.

3. **Általános megjegyzések**

3.1. Az Európa peremterületén tapasztalható jelentős geopolitikai feszültségek rávilágítottak a növekvő bizonytalanságra, ami a kritikus gazdasági és politikai függőségek és a szakpolitikai prioritások sürgős uniós szintű felülvizsgálatát teszi szükségessé.

3.2. Az EGSZB a közelmúltban elfogadott véleményeiben ([2]) arra összpontosított, hogy a stratégiai autonómia megteremtésére irányuló kezdeményezések kidolgozásának szükségességét összehangolja a kritikus infrastruktúra biztosításával, ugyanakkor javítsa az ipari ágazat versenyképességét, különösen a digitális és az űrtechnológiák területén, a polgári, katonai és digitális ágazatok közötti kettős szinergiák fontosságát hangsúlyozó véleményeiben ([3]) pedig azzal foglalkozott, hogy mivel lehet a stratégiai autonómia, a fenntarthatóság, a szuverenitás és a kritikus függetlenség célkitűzését szolgálni. Ahogy Paul Timmers tudós egy nemrégiben megjelent publikációban ([4]) kifejtette, „a stratégiai autonómia a gazdaságunk, társadalmunk és demokráciánk alapvető szempontjaival kapcsolatos döntéshez és intézkedéshez szükséges képességekből, kapacitásokból és ellenőrzésből áll. A kihívást az jelenti, hogy a szakpolitikai döntéshozatalt hozzáigazítsuk a valós geopolitikai és technológiai helyzethez".

3.3. Az EGSZB úgy véli, hogy a drónok kettős felhasználású terméknek minősülnek. Az Európai Bizottság elismeri, hogy „ezért nemcsak a fenntartható és intelligens mobilitási stratégiában meghatározott célkitűzések eléréséhez kell hozzájárulni [uk], hanem *a polgári, a védelmi és az űripar közötti szinergiákkal foglalkozó*, 2020 februárjában elfogadott *cselekvési terv* célkitűzéseinek megvalósításához is, amely egy dróntechnológiával kapcsolatos uniós kiemelt projektet is magában foglal". Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság azon elhatározását, hogy látni szeretné, hogy „szisztematikusan azonosítják és kiaknázzák a polgári és a védelmi ipar közötti szinergiákat. Javítani fogják az európai ipar versenyképességét és megerősítik Európa stratégiai autonómiáját azáltal, hogy lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy európai eredetű, versenyképes dróntechnológiára támaszkodjanak".

([2]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Közös közlemény az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak és a Tanácsnak az európai gazdasági biztonsági stratégiáról (JOIN(2023) 20 final) (HL C, C/2024/2489, 2024.4.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2489/oj).

([3]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye - A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A polgári, a védelmi és az űripar közötti szinergiákra vonatkozó cselekvési terv (COM(2021) 70 final) (HL C 374., 2021.9.16., 66. o).

([4]) https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-45304-5_36.

3.4. A hibrid támadásokat és kockázatokat, illetve a hadviselés nem hagyományos formáit is figyelembe kell venni az olyan drónok tervezésekor, amelyek bizonyos provokáció nélküli cselekményektől, például terrortámadásoktól, biológiai fegyverektől, valamint egyéni vagy csoportos erőszaktól való elrettentésre, illetve az ilyenek elhárítására szolgálnak.

3.5. Az EGSZB támogatja azt az európai bizottsági megközelítést is, hogy a biztonság elsődlegességének elve alapján kiigazítsa a drónok használatára vonatkozó szabályozási keretet. Ebből következik, hogy a figyelemfelhívó kampányoknak a helyi és regionális önkormányzatokra és a lakosságra kell összpontosítaniuk, hogy tájékoztassák őket a drónok használatának előnyeiről, és növeljék a polgárok digitális technológiákba vetett bizalmát.

3.6. A közszférában meghúzták az alapvonalakat a drónhasználat irányítása és a drónhasználat koncepciójának kidolgozása terén: könnyű, biztonságot szem előtt tartó szabályozás a polgári közlekedésben és a szabadidős felhasználásban; komplex szabályok és zárt technológiák a katonai alkalmazásokban. Európát felkészületlenül érte az ukrajnai háború, így védelme megerősítése érdekében ezért is sürgősen javítania kell a méretgazdaságosságot és a kettős szinergiákat. Első lépés lehet az Európai Bizottságon belüli koordináció javítása.

3.7. Mivel a drónok minden egyes alkatrészének versenyképes helyi gyártása során nagy jelentőséggel bír a méretgazdaságosság, az EGSZB gyors fellépést és szakpolitikai intézkedéseket szorgalmaz a drónok gyártását és a drónok összeszereléséhez szükséges elegendő mennyiségű nyersanyag, félvezető, csipkészlet és motor biztosítását illetően; e hazai gyártású alkatrészek kiváltják az importot, és csökkentik a nyersanyagoktól való kritikus függőséget. Míg nagyobb általánosságban az Uniónak támogatnia kell a tagállamok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy költségvetésük nagy részét az európai beszállítóktól származó berendezések és rendszerek beszerzésére fordítsák, az európai drónipar állapota közvetlenül attól függ, hogy mennyire lesznek erősek és autonómak az alaptechnológiák (az elektromos motoroktól kezdve a kompozit anyagokig vagy a mesterséges intelligenciáig).

3.8. A katonai képességek fejlesztése: ha „az európai katonai drónkapacitások továbbra is kevésbé kiforrottak, mint a világ más régióiban, miközben a katonai drónok potenciális hozzájárulása a jövőbeli európai stratégiai autonómiához széles körben elismert”, a dróntechnológiák katonai ágazaton belüli tervezését, gyártását és használatát tovább kell fejleszteni és gondosan nyomon kell követni.

3.9. Hazai piacunk széttagoltsága miatt a drónokba beépített elektronika többségét Európán kívül kénytelenek előállítani. Az európai vállalatok jelenleg olyan gyártóktól vásárolnak alkatrészeket, akik nem tudják, honnan származik ez az elektronika. E tekintetben az EGSZB nagyra értékeli az Európai Bizottság által *Az európai gazdasági biztonság előmozdítása: öt új kezdeményezés bemutatása* című, 2024. január 24-i közleményében annak érdekében használt határozott megfogalmazást, hogy óva intsen az olyan különféle gyakorlatoktól, „amelyek célja lehet, hogy beavatkozzanak az EU és tagállamai legitim, szuverén döntéseibe, vagy az EU-val szemben fegyverként használják fel a gazdasági függőségeket”.

3.10. Az EGSZB támogatja, hogy az Európai Bizottság hangsúlyt helyez a szabványokra és az interoperabilitásra: támogatásra érdemesnek tartja a 15. kiemelt intézkedést (többszereplős folyamat, hogy „a polgári és katonai alkalmazásokra vonatkozó tanúsítási követelményeket még inkább az EASA által meghatározottakhoz igazítsa, figyelembe véve a katonai sajátosságokat és a meglévő katonai tanúsítási szabványokat”) és a 16. kiemelt intézkedést (a polgári műveletekre vonatkozó olyan új egységesített forgatókönyvek, amelyek megkönnyíthetik a megfelelő katonai célú felhasználási eseteket).

3.11. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy „a magasabb kiberbiztonsági követelményekkel rendelkező, korszerű drónok kifejlesztése – különösen a »nyílt« és a »speciális« műveleti kategóriákban – versenyelőnyt biztosíthat az uniós ipar számára”.

3.12. A gazdasági és zöld hatékonyság a sürgős válságokra való reagálás érdekében az emberi tényező és a drága repüléstechnika (helikopterek vagy repülőgépek) fokozatos felváltását teszi szükségessé. Általánosságban elmondható, hogy a drónok – a kritikus infrastruktúrák rendszeres nyomon követésétől az orvostudományig vagy a csomagkézbesítésig, a bűnüldözésig és a közrendig terjedően – elengedhetetlenek a gyors és egészséges zöld átálláshoz.

3.13. A digitális technológiák, valamint az űr- és drónipar terén végzett összehangolt kutatás-fejlesztés előmozdítása olyan új eszközök létrejöttéhez fog vezetni, amelyek valószínűleg exponenciálisan megsokszorozódnak (a Drone Industry Insights ([5]) szerint a drónok piaca 2030-ra várhatóan meg fogja haladni az 50 milliárd EUR-t), továbbá meg fogja erősíteni Európa technológiai szuverenitását, feltéve, hogy a szigorúan végrehajtott szabályok megakadályozzák a technológia nem uniós szereplőkhöz való kiszivárgását.

([5]) Globális drónpiaci jelentés 2023–2030, https://droneii.com/product/drone-market-report.

3.14. Mivel az EU megítélése szerint a drónok helyi gyártása szuverenitási vagy stratégiai autonómia tárgyát képezi, az EGSZB azt ajánlja, hogy a 3.5. pontban részletezett közös beszerzésen túlmenően nyújtsanak támogatásokat az uniós gyártók számára, többek között a villanymotorokhoz hasonló viszonylag alacsony technológiai szintű termékek esetében, valamint ösztönözzék a határokon átnyúló fejlesztést. A kapacitásbővítés ugyanis az egyetlen módja annak, hogy a helyi gyártók felvegyék a versenyt a harmadik országokkal, tehát az európai hadseregek számára ez jelenti az egyetlen megoldást a drónokkal kapcsolatos teljes értékláncon belüli helyi szintű beszerzésre.

3.15. A dróngyártók termékvonala számos terméket ölel fel, a könnyű játékoktól a 10 tonnás bombázó repülőgépekig. Ez megnehezíti a besorolást, de az EGSZB egyetért az Európai Bizottság műveletközpontú megközelítésével.

3.16. Az EGSZB teljes mértékben támogatja a 9. kiemelt intézkedést, miszerint „a[z Európai] Bizottság a Horizont Európa program és az Európai Védelmi Alap keretében továbbra is finanszírozást kíván nyújtani a drónokkal és azok légtérbe való integrálásával kapcsolatos K+I-hez”. Konkrétan támogatásra érdemes a meglévő finanszírozási keret esetleges módosítására irányuló 10. és 11. kiemelt intézkedés is.

3.17. A különböző finanszírozási programok mozgósítása elengedhetetlen a csúcstechnológiai alkalmazások és a kritikus fontosságú nyersanyagok beszerzése közötti átfedések annak érdekében történő kihasználásához, hogy lehetővé tegyék az innovatív termékek előállítását, valamint a hagyományos légi missziókat és légi szállítást (személyzet részvételével végrehajtott missziók, személyzettel rendelkező helikopterek) drónokkal és személyzet nélkül végrehajtott missziókkal válthassák fel. Ennek megfelelően egy sor lehetőségnek és mechanizmusnak kell rendelkezésre állnia vagy szabványosított finanszírozási formák, például a NextGenerationEU és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési alapok, vagy pedig az Európai Beruházási Bank egyedi pénzügyi eszközei vagy uniós projektek keretében.

3.18. Az EGSZB elismeri, hogy a dróngyártás fejlesztését és a drónok széles körű használatát össze kell kapcsolni a képzési és oktatási tantervek átalakításával. Az (autóvezetéshez vagy a vízi járművek vezetéséhez hasonló) speciális tartalmú tanfolyamok hasznosnak bizonyulhatnak abból a szempontból, hogy a helyi lakosság – többek között a szakemberek (postai tisztviselők, közlekedési felhasználók stb.), a munkavállalók, a polgárok, a kormánytisztviselők és akár a katonai erők – körében csökkentsék az ismeretekkel kapcsolatos hiányosságokat.

3.19. Különös figyelmet kell fordítani a drónok és a drónszolgáltatások felelős és biztonságos használata kultúrájának kialakítására, valamint a közbizalom megteremtésére – ahogy azt a 4. kiemelt intézkedés is meghatározza –, ami lehetővé fogja tenni a drónok érintett környezetnek megfelelő, optimális használatát. A helyi vagy független hatóságok számára engedélyezni kell, hogy a védett területeken, erdőkben és tavakban, valamint az érzékeny célpontok esetében stb. történő használattal kapcsolatban kiigazítsák a keretet. A visszaélés bizonyos kockázatainak csökkentése érdekében meg kell vizsgálni a hasonló eszközökkel, például a görkorcsolyákkal, kerékpárokkal és elektromos rollerekkel kapcsolatos bevált gyakorlatokat.

A közlekedési és logisztikai ágazat

3.20. A munkavállalóknak és a kisvállalkozásoknak támogatásra van szükségük ahhoz, hogy szembe tudjanak nézni az automatizált szállításra, kézbesítésre stb. való átállás káros hatásaival. Kritikus átfedésben léve a drónipar az egész repüléstechnikai ágazatra kiterjedően modellezni és valós körülmények között tesztelni tud új prototípusokat és technológiákat, ezáltal kiküszöbölve az emberi kockázatot és csökkentve a kísérletek költségeit.

Egészségvédelem

3.21. A konkrét tartalomra vonatkozó beruházási politikát úgy kell kialakítani, hogy a távdiagnosztika, valamint az orvosi anyagok, gyógyszerek és orvosi tesztek vidéki, tengerentúli és távoli területekre történő szállítását megkönnyítő eszközök kifejlesztése terén finanszírozást és drónépítőket vonzzon.

Környezetvédelem/polgári védelem

3.22. Elengedhetetlen bevonni az Európai Polgári Védelem és Humanitárius Segítségnyújtási Műveletek Főigazgatóságát a természeti katasztrófák megelőzésére, nyomon követésére és értékelésére szolgáló, személyre szabott dróntermékek létrehozásába. Ez a tagállamokat illetően közös eszközöket és harmonizált eljárásokat von maga utána a környezet- és természetvédelem (pl. víz-, zaj- és légszennyezés, hulladékkezelés), valamint az állat- és a polgári védelem területén.

3.23. A drónpiac fejlődésének összhangban kell lennie az európai zöld megállapodással és a körforgásos gazdaság európai jogszabályokban és szakpolitikákban meghatározott prioritásaival.

Társadalmi felelősségvállalás/általános adatvédelmi rendelet

3.24. Az EGSZB elismeri, hogy az emberi jogok és a magánélet védelmére vonatkozó egyértelmű szabályok és iránymutatások eredményeként folyamatosan javul a polgárok digitális technológiákba vetett bizalma. E tekintetben a repülő drónokra vonatkozó magatartási kódex és az EASA képzési videói ([6]) jó kiindulópontot jelentenek, amelyeket a társadalmi párbeszédben és a civil társadalomban részt vevő partnereken keresztül érdemes bővíteni és továbbfejleszteni.

4. **Részletes megjegyzések**

4.1. A drónokkal kapcsolatos szakpolitikára vonatkozó európai stratégia nem tekinthet úgy a dróniparra, mintha az a csúcstechnológiai vagy katonai szakértők kizárólagos kiváltsága lenne. A drónok már számos polgári területen, például a postai szolgáltatások, az építkezések, a kézbesítés, a művészet és a filmkészítés területén észrevétlenül megjelennek. Új megvilágításba helyezik, hogyan látjuk a természetet, a város- és vidékfejlesztést, valamint a történelmi és kulturális örökségünket.

4.2. Az EGSZB nem tehet mást, mint hogy egyetért az Európai Bizottság várakozásaival ([7]), miszerint „a drónökoszisztéma munkahelyeket teremt, előmozdítja és védi az európai technológiai know-how-t, valamint növekedési lehetőségeket biztosít az uniós gazdaság egésze számára, lehetővé téve az európai vállalkozások, köztük új kkv-k számára, hogy globális vezetőként növekedjenek és érvényesüljenek”.

4.3. A mezőgazdasági ágazatnak az időjárási körülmények, a betakarítási képességek, a kárfelmérés és a vízfelhasználás nyomon követése és értékelése, valamint a termelékenység értékelése kapcsán jobban ki kellene használnia a dróntechnológiák bevezetésével járó előnyöket.

4.4. A magas szintű képzettséggel rendelkező munkavállalókat és tudósokat – köztük is főként a nőket – arra kell ösztönözni, hogy vegyenek részt a dróngyártással kapcsolatos közös kutatás-fejlesztési projektekben, valamint képzésben kell részesülniük azzal kapcsolatban, hogy miként lehet a drónokat társadalmilag felelős módon forgalmazni. Uniós támogatásokat kell nyújtani a műszaki egyetemeken működő, a drónokkal kapcsolatos kutatás-fejlesztésre összpontosító K +F intézetek, valamint a kapcsolódó technológiák fejlesztésére összpontosító uniós vállalatok számára, EU-n kívüli K+F intézményekkel vagy egyetemekkel való tudományos együttműködéssel vagy anélkül.

4.5. Az EGSZB azzal is egyetért, hogy „a drónszolgáltatásokat az inkluzivitás, a megfizethető hozzáférés és a fenntarthatóság alapján kell támogatni, és gondoskodni kell arról, hogy ne csupán a tehetősek számára legyenek megfizethetők”. Ezt a nemes célt azonban nem lehet elérni a gyártók megfelelő támogatása nélkül.

4.6. Az intézményi koordináció és a demokratikus értékek védelme szempontjából az EGSZB hangsúlyozza, hogy a drónhasználatra vonatkozó szabályozási keret elengedhetetlen ahhoz, hogy ne veszélyeztessék az emberek demokratikus jogait. A kormányok és a magántulajdonosok számára meg kell tiltani a demokratikus jogok elnyomására irányuló, drónokkal végzett visszaélésszerű tevékenységeket. Ezért szabályozni kell az igazságügyi és független hatóságok közérdekű drónhasználattal kapcsolatos döntéshozatalban való részvételét.

Kelt Brüsszelben, 2024. május 30-án

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Oliver RÖPKE

([6]) https://www.easa.europa.eu/hu/light/topics/flying-drone-how-be-safe-drone-pilot.
([7]) https://transport.ec.europa.eu/system/files/2022-05/Drone_Leaders_Group_Report_2022-04-26.pdf.